

MADANIY SAYOHATLAR ORQALI KICHIK YOSHDAGI MAKTAB O'QUVCHILARINI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH

Gulruxbonu Zulunova Bobirmirzo qizi

Uzbekiston, Andijon.

Andijon davlat universiteti Pedagogika fakulteti 2-bosqich talabasi.

Annotatsiya: Mazkur maqolada madaniy sayohatlar orqali kichik yoshdagi maktab o'quvchilarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, Vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi, Vatanparvarlik g'oyalari va qadriyatlarini targ'ib qilishda mintaqaviy sharoitlarni hisobga olish, bolani vatanparvarlik bilan tarbiyalashning individual shakllari haqida batafsil bayon etilgan.

Kalit so'zlar: *vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, pedagogik faoliyat, kasbiy tayyorgarlik.*

Kirish:

O'quvchilarni tarbiyalash odatda ko'p qirrali jarayonlardan biri hisoblanadi. Shu singari ta'limni ustuvor yo'nalishlari asosan bolalarning jismoniy va axloqiy rivojlanishi; intellektual shakllanishi; shaxsiy madaniyati va ma'naviy qadriyatlarni shakllantirish; huquqiy va vatanparvarlikni yuksaltirish; estetik va mehnat tarbiyasini amalga oshirish; o'quvchilarda mustaqil hayotiy rejalarini shakllantirish, oilaviy hayotga tayyorgarlikni olib boorish zaruriyatidir.

Pedagogik faoliyatda vazifalarni bajarish uchun maktabdan tashqari tarbiyaviy ishlarni rejalashtirishda turli usullari qo'llaniladi. Unutmaslik kerak odatda har qanday maktabda bolalarning darsdan tashqari mashg'ulotlarini, shu jumladan bo'sh vaqtlarini tashkil etish o'qituvchilar uchun juda muhim faoliyat sohasi bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Bolalar uchun sinfdan tashqari mashg'ulotlarni tashkil etish, ular bilan yanada qulayroq muhitda muloqot qilish ularning rivojlanishi va bilim olishi uchun muhimdir. Bu o'qituvchining o'zi uchun juda muhim, chunki u bolalarni yaxshiroq bilishga, yaxshi munosabatlar o'rnatishga yordam beradi, o'quvchilar uchun kutilmagan jozibali dialogga aylanadi. Bu o'qituvchida ishning zarurligini, uning ijtimoiy ahamiyati va dolzarbligini his qiladi.

Erkin faoliyat asosida bolalar bilan maktabdagi ta'lim faoliyatini tashkil etishning aniq usuli kattalar uchun pedagogik jihatdan mos keladigan yo'l-yo'riq bilan belgilanishi mumkin. Ta'lim amaliyotida mehnatning turli shakllari mavjud bo'lib, ularni tasniflash biroz qiyin. Shu bilan birga, biz tarbiyaviy ishning ustunligi va asosiy tarkibiy qismini ta'kidlab, tarbiyaviy ish shakllarini soddalashtirishga harakat qilamiz. O'qituvchilar maktab o'quvchilariga vatanparvarlik asoslarini o'rgatishda turli metod va usullardan foydalanadilar. Ammo tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan ta'lim shakli o'yin texnologiyasidir. Yosh o'quvchilarning o'yinlari shunchaki xatti-harakatlarning ijtimoiy shaklini taqlid qilishga qaratilgan. Bir tomondan, bolaning biologik tabiati o'yinda to'liq namoyon bo'ladi, boshqa tomondan - ijtimoiy moslashishga tayyorligi kuzatiladi.

Natijalar:

Vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi jamiyatdagi yuksak ijtimoiy faollik, fuqarolik mas'uliyati, ma'naviyatni yuksaltirish, davlatni mustahkamlash, uning manfaatlari va rivojlanishini ta'minlashdan iborat. Bu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalarni rivojlantirish orqali amalga oshiriladi: Fuqarolarni O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi va jamoaviy hayot normalariga hurmat ruhida tarbiyalash.

Bolalarni tarbiyalashda vatanparvarlikni shakllantirishda asosan yoshni hisobga olgan holda maqsadli yondashish tamoyiliga amal qilish zarur. Unda davlatimizning milliy manfaatlariga mos keladigan dunyoqarash, fuqarolik qadriyatlarini shakllantirishni ta'minlaydigan faoliyatga alohida e'tibor qaratiladi. Yagona va yaxlit yondashuvni hisobga olgan holda vatanparvarlikning asosiy yo'nalishlarining umuminsoniylik tamoyili o'z ajdodlari, kundalik turmush an'analari bilan faxrlanishni tarbiyalashdan iborat. O'tmish ajdodlarining ijtimoiy qimmatli tajribasidan foydalanish, oilaviy munosabatlar, o'qish va mehnatga, ijodiy faoliyatga yondashuvlar qulay imkoniyatlar yaratadi.

Muhokama:

Vatanparvarlik g'oyalari va qadriyatlarini targ'ib qilishda hududiy sharoitlarni hisobga olish nafaqat butun o'zbek vatanparvarligi, balki mahalliy qadriyatlar, muhabbat, o'z vataniga, shahriga, ko'chasiga, maktabiga va boshqalarga muhabbat bilan ham ajralib turadi.

Vatanparvarlikni asosan ushbu tamoyillarga o'zaro bog'liq holda va jamoa birdamligida amalga oshiriladi. Biroq, fuqarolik va vatanparvarlik tarbiyasiga nafaqat bilimga asoslangan yondashuv, balki hissiy qobiliyatlar orqali ham erishish mumkin. Bugungi kunda ijtimoiy-pedagogik voqelikka mos keladigan fuqarolik vatanparvarlik tarbiyasining mazmuni, shakllari va usullarini amalda aks ettiradi. Fuqarolikni amalga oshirishda vatanparvarlikning faol tarkibiy qismiga ehtiyoj bor. Ta'lim tizimiga bunday yondashuv universal ta'lim faoliyatining barcha turlarini shakllantirish va rivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, bolani vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning individual shakllari asosan oilada amalga oshiriladi. Muayyan bosqichda hal qiluvchi rol o'ynaydigan bu sifat oilada ham amalga oshadi. Binobarin, o'qituvchi o'quvchilarning oilalari bilan yaqin aloqa o'rnatishi, ota-onalar farzandlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayonida ishtirok etishi zarur. Demak, o'quvchilarda vatanparvarlik ishining muvaffaqiyati, asosan, o'qituvchilarning ma'naviy-psixologik qiyofasiga, pedagogik va kasbiy tayyorgarligiga, o'z burchlariga munosabatiga, ota-onalari bilan samarali hamkorlik qila olishiga bog'liq.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. X.Ibragimov, Sh.Abdullayeva "Pedagogika nazariyasi" Fan va texnologiya. Toshkent-2008
2. Musurmonov, R., & Musurmonova, M. (2020). Ta'limda innovatsion faoliyat davr talabi. Science and Education, 1(Special Issue 4).
3. Raxmonov, A. R., & Luxmanov, D. B. (2020). Maktablarda ta'limning ijtimoiy sheriklik modelini yaratishda klaster yondashuv. Academic research in educational sciences, (4).
4. Adbujalilova, S. A., & Koraev, S. B. (2020). O'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini shakllantirishda pedagogik texnologiyalarning o'rni. Academic research in educational sciences, (4).